

ПОВЕЛИТЕЛЬНОЕ НАКЛОНЕНИЕ И ЕГО УПОТРЕБЛЕНИЕ В ЛИТОВСКОМ ФОЛЬКЛОРЕ

Резюме

Исходя из основных принципов логики „возможных миров“, автор статьи предлагает отчасти новую семантическую интерпретацию повелительного наклонения. На основании гипотезы о знаках с нулевым означающим рассматриваются связи между повелительным наклонением и другими менее маркированными категориями, как например, изъявительное и сослагательное наклонения, и предполагается, что изъявительное и сослагательное наклонения приобретают значения, свойственные повелительному наклонению, благодаря знакам с нулевым означающим.

MAŽMOŽIS III

Fonetinė transkripcija, kurią vartoja mūsų dialektologai, beveik kiekvieno autoriaus yra vartojama pagal reikalą, norą ir sumanymą. Tai nėra normali padėtis, nes toks fonetinės transkripcijos margumas kai ką yra net visai sukomplikavęs.

Pirmiausia tai minkštumo žymėjimas prieš priešakinės eilės balsius. Dabar jis beveik niekur nežymimas, sakoma, kad visi lietuviai čia taip aiškiai tarią, kad visiems suvokiama ir be jokių specialių žymėjimų. Deja, būna visokių išimčių, egzistuoja įvairių šnektų. Pvz., pietų aukštaičių nemažoje dalyje priebalsių grupėse daug priebalsių yra tariama kietai, o pabandyti prašom tai suprasti iš „Lietuvių kalbos tarmių“ chrestomatijos, kur rašoma: (iš Lipliūnų) *skeřskim, skeřsim, s'kerstùv'u* (taria *s'k'eřs'k'im, s'k'eřs'im, s'k'erstùv'u*); (iš Drùskininkų) *sviřnu, ankslinė, girgéc, išařdė, isk'irstė, p'riemãni, rito, acigul'si* (tarias *'v'iř.nu, anks'l'in'ė, g'irg'éc, išař.d'ė, is'k'irst'ė, p'riem'n'i, rito, at's'igul.'s'i*); (iš Šklėrių) *un'ks'nė's, paskėl'au* (taria *un'ks'n'ė's, pas'k'ė'l'au*) ir t. t. Pasidaro paradoksali padėtis – fonetinė transkripcija nerodo tikrosios padėties, o moko tikrai improvizuoti.

V. Vitkauskas